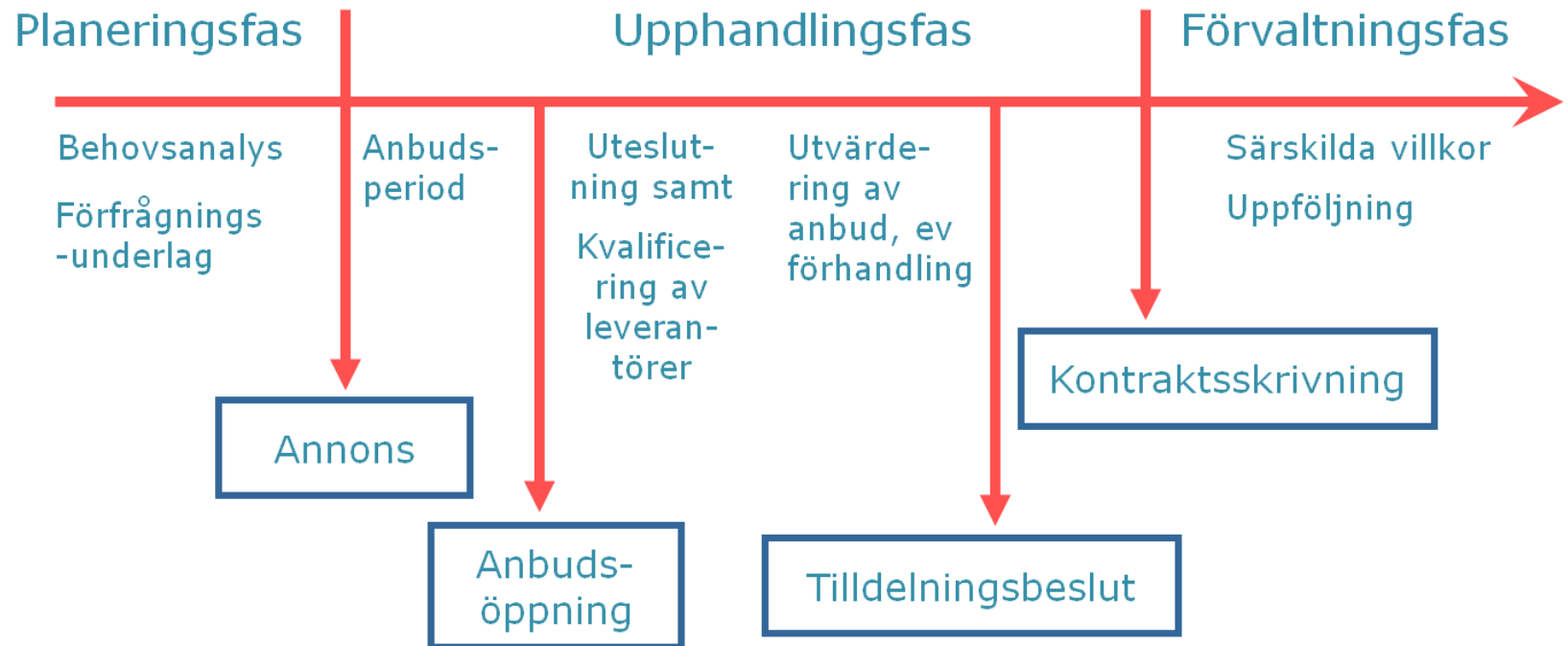

Offentliga marknaden

Finns det verkligen strategiska
inköp att tala om?

Kan detta bli ett strategiskt verktyg

Vad är strategi – militära samhället

- Redan grekerna utvecklade strategin och sökte utgrunda dess lagar (Plutarchos, Arrianos m.fl.)
- Strategi syftade förr på de planer som hela krigsmakten följer under ett krig, det som i dag kallas operationer
- Sedan 1800-talet har begreppet "strategi" breddats och syftar nu på de planer som hela samhället - det civila och det militära - följer i freds- och krigstid
- En vanlig definition av strategi kontra taktik är "taktik är konsten att vinna ett slag, strategi är konsten att vinna ett krig"

Källa Wikipedia: Strategi

Vad är affärsstrategi – akademiska samhället

- De grundläggande synsätten på strategi kan delas in i fyra perspektiv och rör alla villkoren för hur en organisation sätter mål, vilka målen är och processen för att nå dessa mål*
  - De fyra perspektiven är:
    - Det rationella (klassiska perspektivet)
    - Det fatalistiska (evolutionistiska perspektivet)
    - Det pragmatiska (processinriktade perspektivet)
    - Det relativistiska (systemteoretiska perspektivet)

*Whittington, Richard (2008). *Vad är strategi - och spelar den någon roll.*

Nationell upphandlingsstrategi

1. Offentlig upphandling för en väl fungerande samhällsservice
2. God inköpskompetens – inköparna är nyckelspelare
3. Rättssäker och korruptionsbefriad upphandling grundlägger förtroendet för den offentliga upphandlingen
4. Miljöhänsyn i offentlig upphandling
5. Sociala hänsyn i offentlig upphandling
6. Frigör upphandlingens innovationspotential
7. En väl fungerande konkurrens är grundläggande för att nå ett framgångsrikt upphandlingsresultat, inkl. små- och medelstora företag
8. Upphandlingens outnyttjade effektiviseringspotential, d.v.s. en offentlig upphandling som karaktäriseras av mera värde för pengarna och effektiva inköps- och upphandlingsförfaranden

Källa Civilminister Ardalan Shekarabi, Finansdepartementet

Vad är inköpsstrategi – det civila samhället

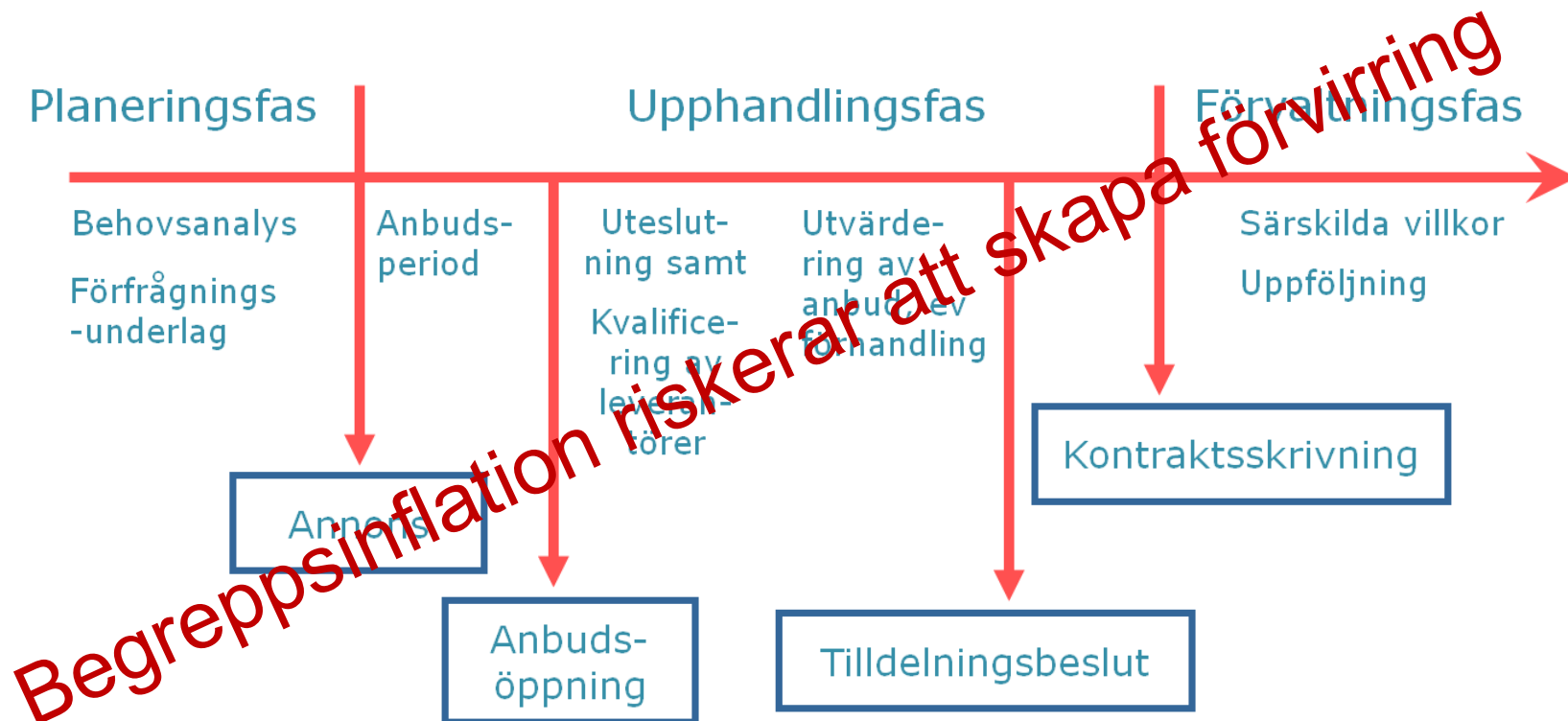
- Det strategiska inköpet innebär att systematiskt genomföra ett analys- och strategiplaneringsarbete på vilket det taktiska inköpsarbetet baseras
- Taktiskt inköp innebär att genomföra processen från kravspecifikation till avtal, d.v.s. själva upphandlingarna som mynnar ut i ett avtal
- I det operativa inköpet finns det vardagliga avropet och materialplaneringen, det vill säga själva anskaffningsprocesserna

Källa Wikipedia: Inköp

Vad är då ett inköp

- Inköp är hela anskaffningsprocessen
- Inkluderar begrepp som
  - upphandling
  - val av leverantör
  - beställning och avrop
  - funktionerna för sourcing
  - mottagning
  - uppföljning och implementering av kontrakt,
  - kontraktshantering
  - bortskaffande

I denna process saknas delar av inköpet

Exempel på definitionsförskjutning

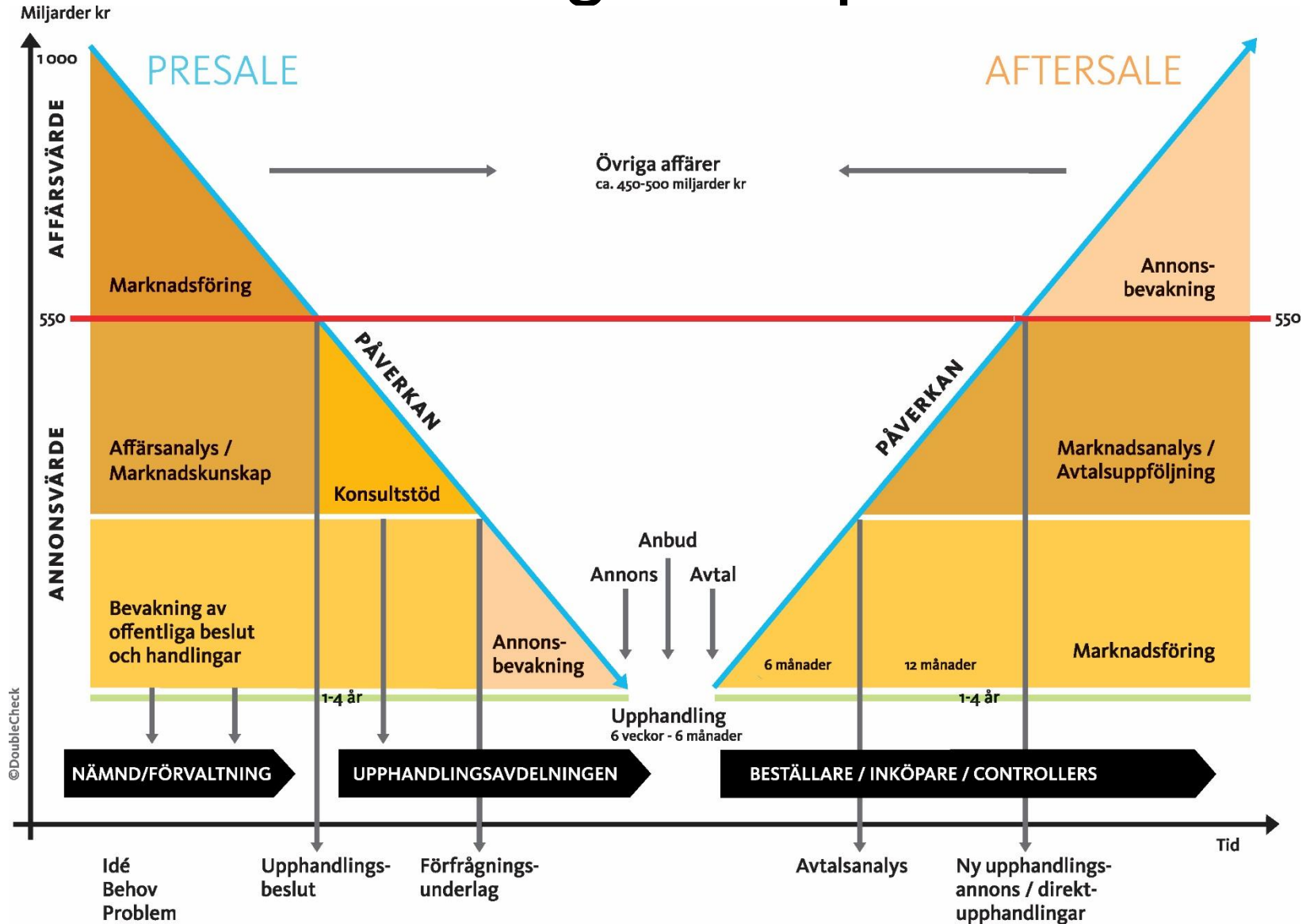
Det strategiska offentliga inköpet

Inköpsprocessens huvudmoment

- Affärsstrategisk analys
  - Upphandlingsfas
  - Avrop och avtalsutnyttjande
  - Avtalsuppföljning och avtalsstyrning
- De största kostnadsbesparingarna finns i den affärsstrategiska analysen och avtalsuppföljningen

Källa Eva-Lotta Sandberg och Kalle Krall: Strategiska offentliga inköp, SKL Kommentus

Arbetar offentliga inköpare så här?

Vill vi verkligen att de offentliga
affärerna blir strategiska?

Och vad innebär detta i sådant
fall?

Kända styrmedel i offentlig sektor

Kostnadsbudget

Medborgarnöjdhet

Uppnå förtroende

Det offentliga behöver skapa en återinvesteringskultur

Mer värde för varje skattekrona är
en vinst – om än inom budgetåret

Låt affärerna vara taktiska och operativa

Lämna det strategiska arbetssättet till rätt beslutsnivå – eller se till att varje offentlig köpare skaffar en Inköpsstrateg

Utmaningen

Först måste man se till att den offentliga affären går från att vara reaktiv till att bli proaktiv?

Verkligheten här och nu

Affärernas värde är kartlagda
Spendanalyser börjar göras
Avtalsuppföljning sker i större skala
Men det krävs en fokusförskjutning

Köparens myter

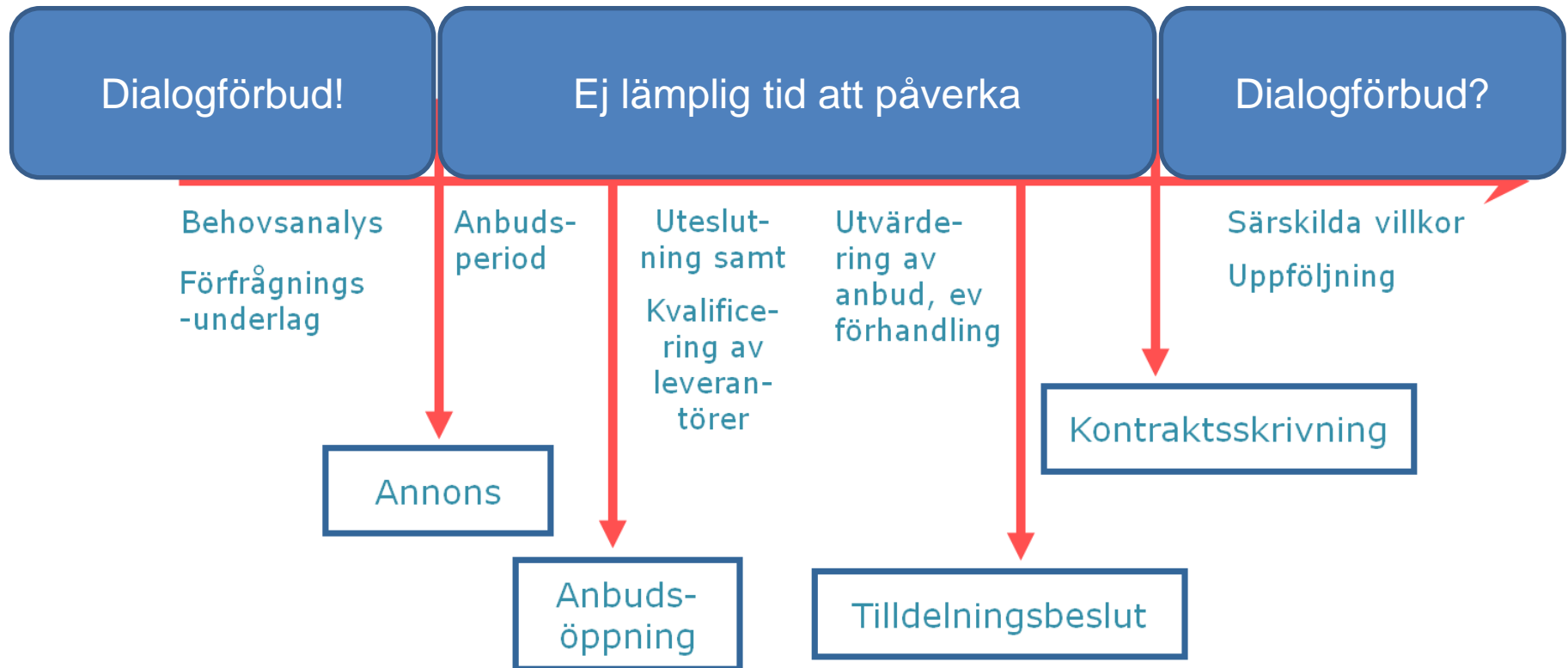
- **Man ska inte belasta leverantörer med dialog inför en upphandling – de har för mycket att göra för att hinna svara på frågor**
- **Man får inte svara på frågor om förfrågningsunderlaget i telefon under annonseringstiden**
- **Man får inte tala om när en upphandling ska annonseras**
- **Man får inte prata i enrum med en leverantör**
- **Man måste bjuda in alla leverantörer i Sverige/Europa om man anordnar ett möte**
- **Man bör inte prata med leverantörer om man står i begrepp att påbörja en upphandling**

Myternas konsekvens

Fokus har varit att göra på rätt sätt
istället för att göra rätt affär?

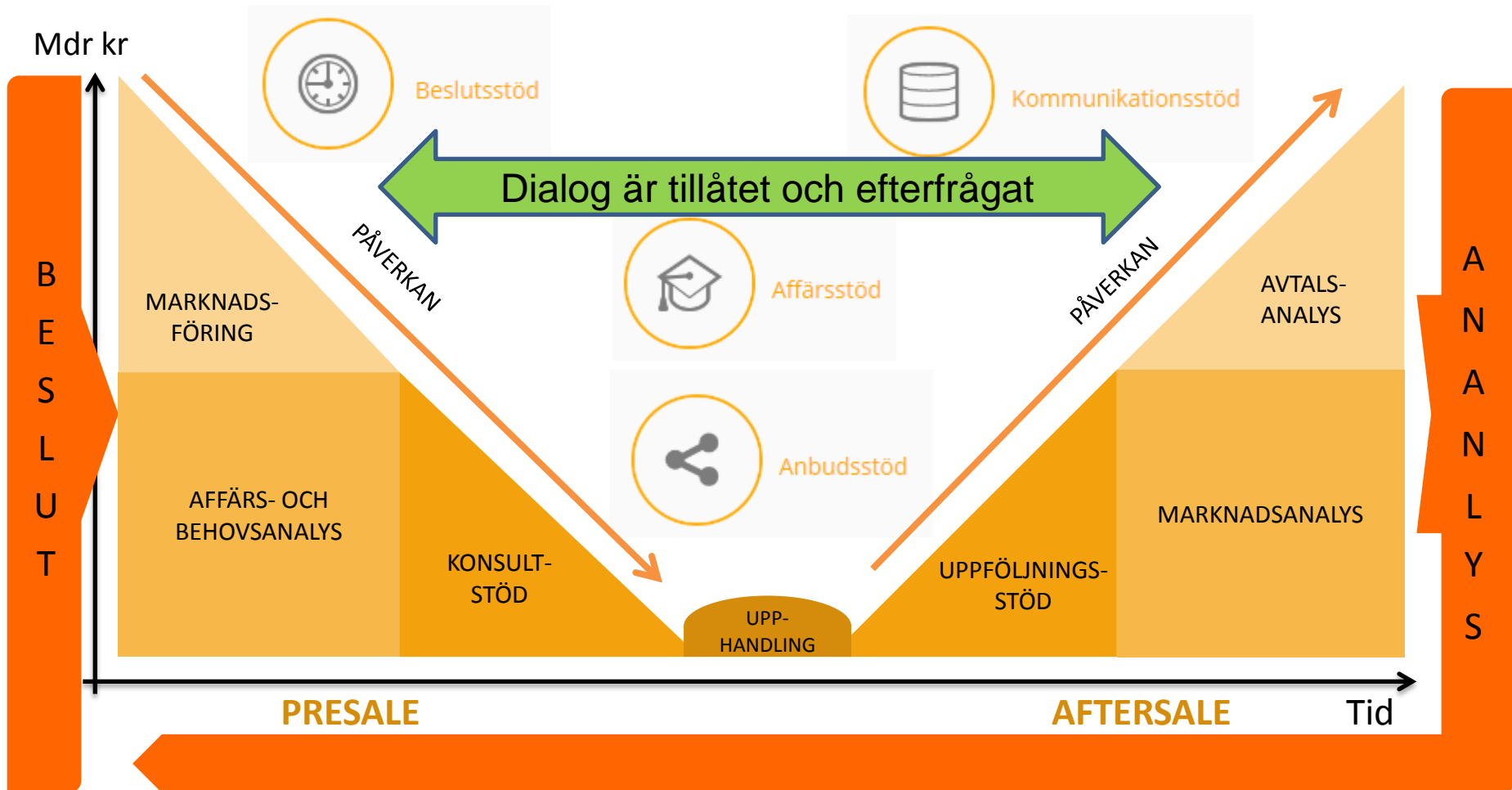
Hur kunde det bli så?

Upphandlingsprocessen

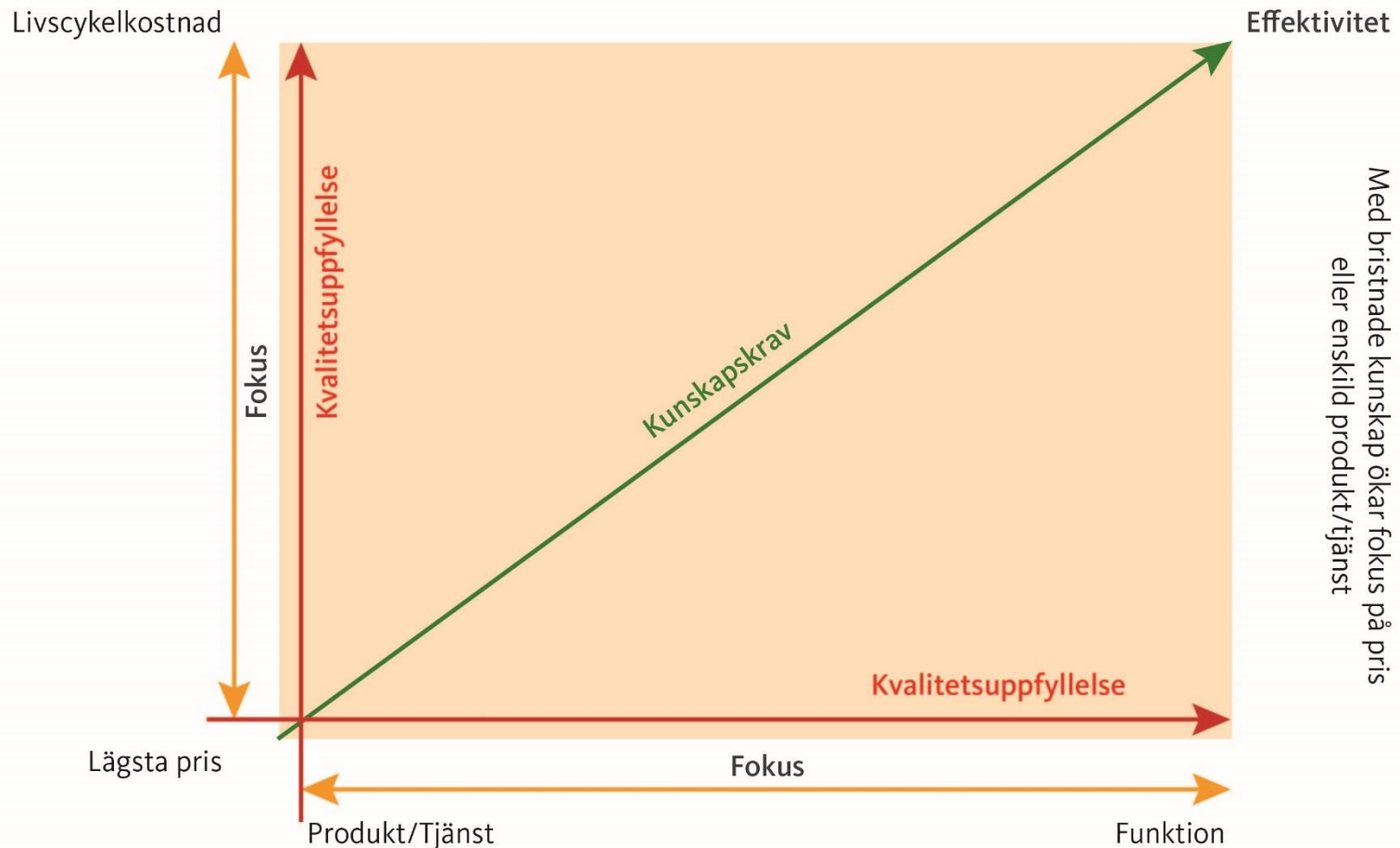
Modern bild av offentlig marknad

Fyra faktorer för framgång – strategiskt beslut

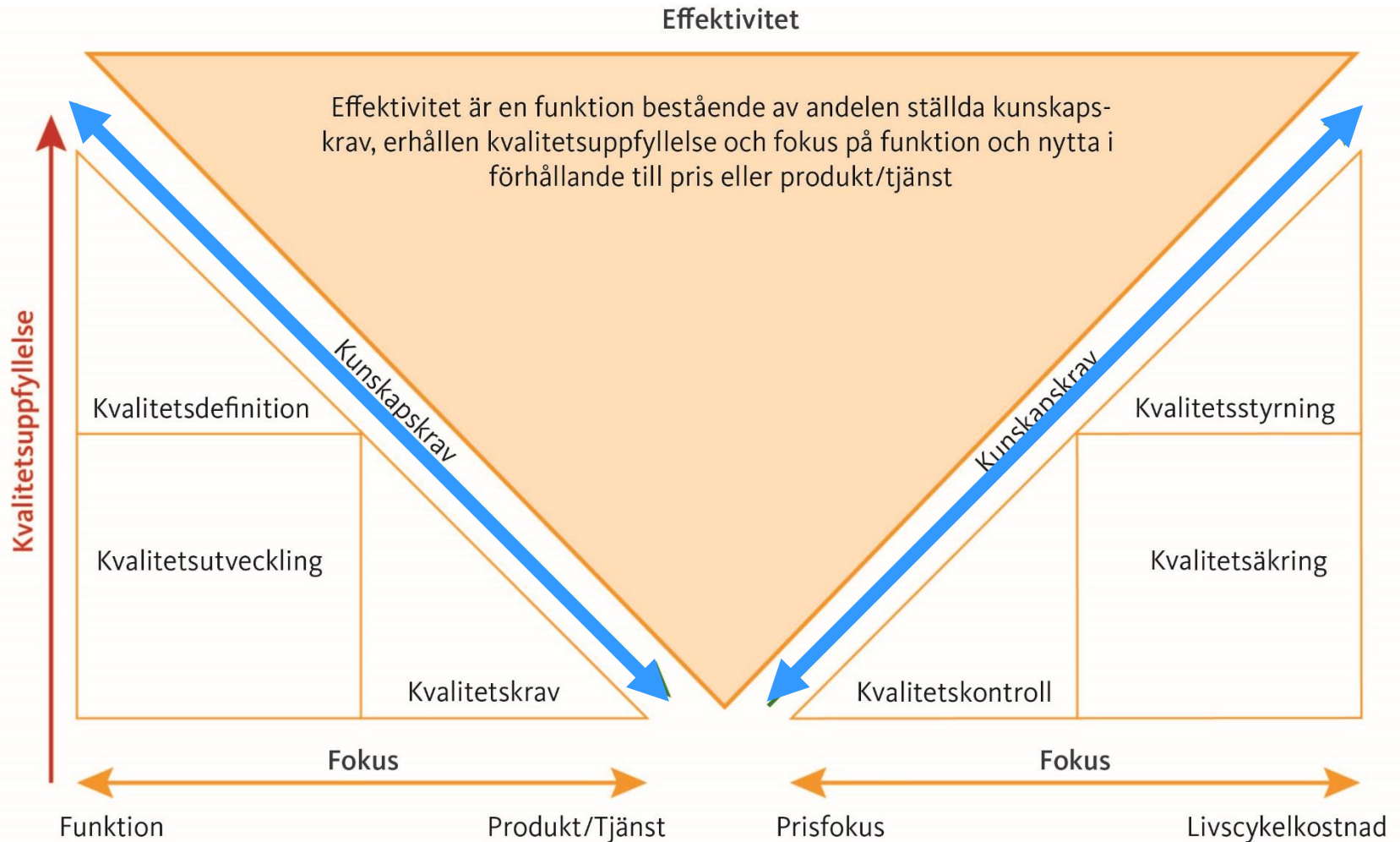

Säljarens fokusförflyttning

Med ökad kunskap skapas bättre nytta för varje investerad krona

Köparens fokusförflyttning

Hur bör man agera för att påverka sin affär?

Gör den offentliga affären till ett strategiskt beslut internt

Sluta sälj!

Lär dem att köpa!

Förklara vad, och hur, man ska utvärdera

Börja med Benchsharing

Benchsharing

Genom kunskapsspridning skapas tillit i
varumärket,
antalet förfrågningar ökar samt
upphandlingars utvärderingsgrunder möter
bolagets USP